

Preek over zondag 47

- Schildwolde, 28 juni 2014
- Kees van Dusseldorp

Laat uw naam geheiligd worden

Liturgie:

Votum en groet

Ps.89:1,6

Gebed

Lezen zondag 47

Lezen: Joh.17

Ps.115:1,5,6

Preek

Ld.75:7,8,9

Geloofsbelijdenis

Ld.434:1,2,5

Gebed, afgesloten met Gz.37:2

Collecte

Gz.145

Zegen

Gemeente van Christus,

De ouderlingen melden dat ze goede ontmoetingen hebben gehad in de huisbezoeken. Dat is gelukkig meestal hun verslag. Meer hoeven ze vaak ook niet te vertellen. Ik hoop dat dit overeenkomt met uw gevoel na een bezoek. Maar dit jaar hebben ze ook al een paar keer aangegeven dat ze blij zijn met het jaarthema, omdat het helpt om in de ontmoeting aan beide kanten tot het hart te komen. 'Wil je voor me bidden?' Zo hebben we ons jaarthema genoemd. Met aandacht voor ons gebedsleven en voor ons samenleven.

Het is best te begrijpen, waarom het thema van het gebed vrij snel bij de kern van het geloof komt. De oude kerkvaders schreven al over het gebed: 'Bidden is het leven van de nieuwe mens.' Het leven in verbondenheid met God. In het blijvende besef dat Hij nabij is in zijn liefde, waarheid en genade. De grote winst van het werk van Jezus Christus: als christen leef je in het Koninkrijk van God. Dat is de lucht die je ieder moment inademt, de sfeer waarin je bent, waar je je ook bevindt. Bidden is het leven van de nieuwe mens.

Maar, we vergeten snel dat dit ons leven is. De verleider is erop uit om ons in beslag te nemen met andere zaken. Ook uit onszelf lukt ons dat biddend leven maar zeer beperkt. Daarom vergt het gebed ook inspanning en strijd. Gebed vraagt inspanning om een goed gebedsritme te ontwikkelen, waardoor je steeds weer bepaald wordt bij wie je bent en wie je leven is. Gebed is als een bewuste herinnering aan God. En gebed vraagt strijd tegen verkeerde opvattingen, gevoelens van mislukking, perioden van geestelijke dorheid en mentale gemakzucht. Zo leer je wennen aan het leven in de Geest van Christus: je bidt zoals je leeft en je leeft zoals je bidt.

We pakken vanmiddag het gebedsonderwijs van Jezus weer op. Om ons te laten bemoeiden en motiveren in ons biddend leven en levend bidden. Hij heeft ons het Onze Vader gegeven als modelgebed. Een soms kritische spiegel en een stimulerende bron voor ons eigen bidden. De eerste bede van dat gebed luidt: 'Laat uw naam geheiligd worden.' Het is niet voor niets de eerste bede. Jezus legt het ons als primaire wens, als eerste verlangen en sterkste verwachting in de mond. Dat Gods naam geheiligd wordt. En dat wij daarin onze rol zien en oppakken. In het heiligen van Gods Naam. In het prijzen en eren van God. Daartoe zijn we geschapen. Daartoe zijn we geroepen. Daartoe zijn we verlost. Dit legt Jezus ons als eerste op de lippen. Dat maakt ons wel wat beschaamd. Ben ik werkelijk primair gericht op de eer van God? Is het mijn grootste verlangen?

Om er opnieuw bij uit te komen, dat wij ons laten meenemen in de heiliging van Gods naam, kies ik vanmiddag voor een eigen ingang. Een kleinere deur om binnen te komen. Die vond ik in de eerste zin van de catechismus: 'Beste mensen, als je deze eerste bede bidt, vraag je in de eerste plaats: Geef dat wij u naar waarheid kennen'. Inhoudelijk lijkt dat niet logisch. Ik zal proberen dat uit te leggen. Maar eerst even thema en verdeling:

'Leer ons U naar waarheid kennen':
de **verlegenheid** in het kennen van God
de **heerlijkheid** van het kennen van God
het **verlangen** naar het kennen van God

De verlegenheid in het kennen van God

Als ik met jongeren praat over het kennen van God, dan is stevast hun eerste reactie: God kennen, dat kan toch eigenlijk niet? Je kunt iemand toch pas leren kennen, als er sprake is van een persoonlijke ontmoeting. Waarbij je elkaar ziet en spreekt. Elkaar meemaakt en vragen kunt stellen. Wat is iemand kennen, zonder ontmoeting? Dat maakt het voor jongeren soms ook lastig om te spreken over een relatie met God of over omgaan met God. God persoonlijk kennen, dat kan toch eigenlijk niet.

Nu kan ik daar best wat tegen inbrengen. In de eerste plaats: Er is wél sprake van ontmoeting. Niet zoals je andere mensen ontmoeten kunt, maar een geestelijke ontmoeting, waarbij je tot God spreekt en naar God luistert. Waarbij je soms met God worstelt en soms met God feest viert. Een ontmoeting met God, dat is ten diepste ook onze visie op het gebed. En op de liturgie. Maar een nuchtere en sceptische tiener zegt: 'tja, een geestelijke ontmoeting vind ik geen echte ontmoeting. Het blijft altijd je eigen interpretatie, niet te bewijzen voor een ander. Een beetje behoorlijk vaag allemaal.' Ik kan me die reactie voorstellen. ook al hoop ik, dat je in de loop van het ouder worden meer besef krijgt dat een geestelijke ontmoeting wel degelijk een echte ontmoeting is.

Kun je God niet kennen, omdat je Hem niet echt ontmoeten kunt? In de tweede plaats zou ik kunnen zeggen: Maar er zijn toch wel meer relaties waarbij mensen elkaar leren kennen, zonder elkaar live te ontmoeten? Via geschreven teksten kun je een goed beeld van iemand krijgen. Door middel van whatsapp, facebook en datingsites kunnen twee mensen elkaar heel goed leren kennen. Ze kunnen zelfs verliefd worden op elkaar, zonder elkaar ooit te hebben gezien. Maar een slimme puber zegt: 'dat is waar, maar er is wel sprake van communicatie. Ze reageren direct op elkaar. Je krijgt antwoord terug, als je iets vraagt. En je moet altijd afwachten, of wat iemand schrijft, ook echt waar is.' Daar heb je gelijk in. Toch kun je ook iemand uit het verleden best goed leren kennen, als je studie maakt van wat hij geschreven heeft en wat er over hem geschreven is.

Kun je God niet kennen, omdat je Hem niet letterlijk ontmoeten kunt en omdat de communicatie met Hem zo indirect verloopt? Ook al vind ik een geestelijke ontmoeting ook een echte ontmoeting, en indirecte communicatie ook echte communicatie, toch is daarmee de stelling niet helemaal ontkracht. Het kennen van God is inderdaad een ander soort kennen, dan het kennen van je man of vrouw, je vriend of vriendin. En dat betekent dat een mens zich er toch wat verlegen mee voelt. Waarmee kun je dit kennen van God dan vergelijken?

Het is een basisvraag: kunnen we God zelf echt leren kennen? Of verstopt Hij zich structureel achter mensen en menselijke woorden? Of wijkt Hij steeds verder terug in de subjectiviteit van onze interpretaties? Of bestaat God niet, zoals een mens bestaat? Een basisvraag, waar antwoord op moet komen, voordat je God kunt eren. Voordat je zijn naam kunt heiligen, zoals Jezus in de eerste bede ons leert. Daar ligt het verband tussen de bede om het heiligen van Gods naam en de bede om de Heer te leren kennen. Je moet God eerst kennen, voor je zijn naam kunt heiligen. Maar het gaat ook nog een stapje verder: als je God echt leert kennen, dan ga je zijn naam ook heiligen. Dat kan niet anders. Daarom is de uitleg van de catechismus, hoewel op het eerste gezicht wat onlogisch en wonderlijk, wel heel erg trefzeker: 'Leer ons als eerste u naar waarheid kennen.'

De verlegenheid van een jongere in het kennen van God, is niet beperkt tot jongeren. En heeft ook diepere wortels: er is een meer fundamentele verlegenheid in het kennen van God. Dat God heilig is, betekent immers ook dat Hij zo fundamenteel anders is dan mensen en ontoegankelijk voor de mens uit zichzelf. Hij is voor ons mensen niet te vinden en te kennen, tenzij Hij zichzelf bekend maakt. En dan nog is Hij voor ons niet te doorgronden of te begrijpen, behalve in datgene wat Hij ons zelf vertelt.

Daarom geeft God zichzelf namen. Daarmee maakt Hij zichzelf bekend, zoekt Hij het contact op. Iets daarvan zie je tussen mensen. Als je met iemand een gesprek hebt, stel je jezelf voor en noem je je naam. Daarmee maak je iets van jezelf bekend en zoek je contact. Iemand anders kan jouw naam dan noemen om je aan te spreken, iets tegen je te zeggen of aan je te vragen. God heeft geen namen nodig. Hij geeft zichzelf namen ten dienste van ons. Namen die bij Hem passen en iets van Hem duidelijk maken. God geeft die namen aan ons. Om iets van Hem te leren kennen. Wat in de naam ligt, dat is Hij ook.

In de bijbel komen we veel namen van God tegen. In de oude gereformeerde traditie is onderscheid gemaakt tussen drie soorten namen: er zijn *wezensnamen* voor God, die iets uitdrukken van zijn deugden: De Almachtige, de Eeuwige, de Heilige, de Liefdevolle, de Alwetende, de Trouwe, de Rechtvaardige, de Aanwezige. Vaak begint een mens God te leren kennen in deze eigenschappen van God.

Dan zijn er de *titelnamen* van onze God: Hij noemt zich onze Vader of onze Koning, of onze Rechter. Die maken nog veel meer duidelijk wie God voor je wil zijn en hoe Hij de relatie met je ziet.

En tenslotte zijn er de *eigennamen* van onze God: We spreken Hem aan met God, Heer of Jahweh. Daarin laat Hij nog veel meer van zijn hart zien en richt Hij ons op Wie Hij als persoon is.

Als Jezus zegt: 'laat uw naam geheiligd worden', dan is dat enkelvoud 'naam' een samenvatting van alles wat we van de Heer God weten. Laat God zelf geheiligd worden, doordat mensen Hem aanroepen, eren en dienen.

In de bijbel zie je gelovigen worstelen met het kennen van God. Jakob vecht met de Heer bij Pniël en vroeg aan het einde van de strijd: Wie bent u eigenlijk, hoe heet u toch? Mozes vraagt bij zijn roeping: geef mij toch een naam, die ik bij het volk kan gebruiken om u aan te duiden en voor te stellen. Het zijn momenten waarin God zichzelf weer verder, rijker en dieper bekend maakte. Maar steeds weer kom je de verlegenheid tegen: Is Hij het nu of niet? En wie is Hij eigenlijk? Hoe reageert Hij en wat verwacht Hij? Voor die verlegenheid hoef je je niet te schamen. Laat het je aanzetten tot gebed en tot een zoeken van God. Vraag de Heer zelf of Hij zich bekend wil maken, en bid om steeds weer nieuwe en diepere kennis van God.

De verlegenheid in het kennen van God hoeft niet tot onzekerheid of angst te leiden. Maar het maakt wel duidelijk dat er onderscheid is tussen God en mensen. En het maakt duidelijk dat we in het kennen van God niet zonder Jezus Christus kunnen. In het grote gebed van zijn uur, zegt Jezus: 'Vader, ik heb aan de mensen die u mij uit de wereld gegeven hebt uw naam bekendgemaakt. Ik heb uw woorden aan hen doorgegeven en ze hebben ze aanvaard. Vader, de wereld kent u niet, maar ik ken u. En ik heb hun uw naam bekend gemaakt, en dat zal ik blijven doen.' Wil je God leren kennen? Dat kan, hoe groot het verschil ook is. Er bestaat geestelijke ontmoeting met Hem. Er is indirecte communicatie met Hem. Maar er bestaat ware kennis van Hem door Jezus Christus.

De heerlijkheid van het kennen van God

Ondanks onze blijvende verlegenheid in het kennen van God, kunnen we Hem toch echt leren kennen. Door Jezus Christus. Zullen we nog even wat meer stilstaan bij dat grote gebed van Jezus' uur? Een intiem en intens contact tussen de Zoon en zijn Vader. Waarbij Hij overleg heeft over de mensen die erbij zitten. Best wel een bijzondere situatie.

'Nu is de tijd gekomen, Vader', zegt Jezus, 'verhef mij nu tot uw majesteit'. Vlak voordat Jezus gearresteerd wordt, legt Hij als het ware het eindrapport neer bij de Vader. 'Vader, hier hebt u het resultaat. Hier zijn de mensen die ik het eeuwige leven heb kunnen schenken, omdat u ze aan mij gegeven hebt. Dat was mijn opdracht. Dat heb ik uitgevoerd. Ik draag ze aan U op. Ik ben er blij mee. En ook U bent er blij mee. Want deze mensen hebben Mij gevolgd en U leren kennen. Daarin ligt uw grootheid. Nu is de ure gekomen, neem het resultaat van mijn werk aan en toon de heerlijkheid van uw Zoon.'

Er zit in dit grote gebed heel veel om over na te denken. Met recht heet dit het hogepriesterlijk gebed. Het valt het hele plan van God met de schepping en het heil samen. Alle beden van het Onze Vader krijgen vanuit dit gebed diepere kleur. Eén ding wil ik er graag uitlichten: Christus ziet de grootheid van God hierin, dat er mensen zijn die Hem kennen. Dat is het eeuwige leven. Daarin ligt het doel van Christus' werk. Daarmee is Gods naam geheiligd. Zo heeft Jezus Christus Gods naam geheiligd. God heeft ervoor gekozen om hierin zijn eer te zoeken. Dat mensen gered worden en tot lofprijzing en aanbidding komen. Dat groepje van elf discipelen, die het begin vormen van een nieuwe mensheid. Jezus is er diep dankbaar voor. 'Het eeuwige leven, dat is dat zij u kennen, de enige ware God, en hem die u gezonden hebt, Jezus Christus.'

Daar ligt het bijzondere. Bij alle verlegenheid in het kennen van God, is het kennen van God tegelijk iets van een diepe heerlijkheid, van een intense betekenis. Het leren kennen van God, door de Heer Jezus. Door zijn onderwijs te aanvaarden, door zijn persoon lief te hebben, door zijn voorbeeld te volgen, door zijn glorie te aanbidden. Daar ligt de sleutel van de kennis van God. In Jezus Christus begint je eeuwige leven. Dat kennen van God en van Christus is veelomvattend. Je hebt ook een eeuwig leven nodig, om te beseffen wat het allemaal inhoudt. Het is kennis die groeit, liefde die sterker wordt, verbondenheid die zich verdiept, gehoorzaamheid die steeds completer wordt.

Het kennen van God heeft een diepe heerlijkheid. Door de Heer Jezus betekent die kennis namelijk je verlossing, je geluk en je toekomst. Het betekent je vrede, je vrijheid en je vreugde. In het kennen van God kom je tot je bestemming. Jezus heeft het uitgedeeld. Het eeuwige leven. Die heerlijkheid van het kennen van God heeft een brede horizon. Het groeit door in heel je leven. Zoals een vruchtboom in het midden van je tuintje groeit en groeit, tot die uiteindelijk de hele tuin vult met heerlijke vruchten. Zo groeit de ware kennis van God uit tot iets wat je hele leven tot bloei brengt.

In Coventry, Engeland, staat een grote kathedraal. Grotendeels is die kathedraal verwoest door bombardementen in de Tweede Wereldoorlog. Na de oorlog werd over de ruïnes van het oude gebouw een nieuwe kathedraal gebouwd. Het is een bijzonder inspirerend gebouw geworden, waarin verzoening centraal staat. In de ruïnes van de oude kathedraal zijn zes gedenksteden geplaatst, ter herinnering aan de middeleeuwse gildenkapelletjes. Op de eerste steen staat: Laat uw naam geheiligd worden in het lijden.

Op de tweede staat: Laat uw naam geheiligd worden in onze rust. En verder: Laat uw naam geheiligd worden in de handel. In de industrie. In de kunst. En in het onderwijs.

Het zijn plaatsen die spreken van aanbidding. Ze spreken ons tegelijk aan op onze manier van leven. De heiliging van Gods naam heeft betrekking op heel je leven. Het eeuwige leven is niet alleen voor je hart. Het kennen van God niet alleen bestemd voor je ziel. In heel je leven maakt Hij zich ook aan je bekend. In heel onze wereld laat Hij zichzelf kennen. Alles is zijn werk, doet ons Hem kennen, draagt zijn naam en vormt een reden voor onze lofprijzing. Heer, onze Heer, hoe heerlijk is uw naam!

Het verlangen naar het kennen van God

‘Laat uw naam geheiligd worden’, leert Jezus ons bidden. ‘Geef als eerste dat wij u naar waarheid kennen’ betekent het. God kennen is nodig om Hem te kunnen eren. En in het kennen van de Vader ligt ook de roeping en de motivatie om zijn naam te heiligen. Hoe meer je beseft hoe heerlijk het kennen van God is, hoe meer reden je vindt om God te loven en te danken. En hoe meer gestimuleerd je wordt om Hem te dienen met heel je hart en in heel je wereld. Dat wordt het verlangen van je leven.

Dit verlangen om God te dienen bestaat niet alleen als het goed gaat. Integendeel. Juist in onze gebroken wereld leer je verlangen naar de erkenning van God. De schepping is vervreemd van haar doel. Duizenden mensen sterven door gebrek aan voedsel en schoon drinkwater. Diersoorten zijn uitgestorven of worden met uitsterven bedreigd. Het milieu vervuult in verontrustend hoog tempo, de opwarming van de aarde gaat maar door en van sommige natuurlijke grondstoffen komt het einde in zicht. In deze wereld kennen wij het verlangen om God te kennen. Bidden wij om de heiliging van Gods naam. In het besef dat het herstel van alle dingen eraan komt. Door Jezus Christus.

Het verlangen om God te kennen leer je juist in de moeiten van je eigen leven. Gezondheidsproblemen, angst, schuld en verdriet. Ze kunnen je verstikken. Tenzij je ermee naar Christus gaat. En de diepe wens groeit om God steeds te leren kennen in zijn genade en liefde, in zijn kracht en glorie, in zijn vergeving en genezing.

Als de mens groot wordt en God klein, dan loopt het leven vast, draait de wereld dood en verzandt de mensheid in haat en oorlog. Wie bidt, ‘laat uw naam geheiligd worden’, die leeft in het verlangen dat God zich groot zal maken, die werkt mee aan het grootmaken van de Heer. Dat verlangen werkt genezend en zuiverend op je leven.

In het verlengde van die bijzondere gedenkstenen in Coventry, moeten we leren om dat verlangen naar het kennen van God te betrekken op heel ons leven. Want het kennen van God vult alles en zal alles vullen. Laten we maar meebidden:

Heer, laat uw naam geheiligd worden in mijn huwelijk.

Laat uw naam geheiligd worden in mijn gezin.

Laat uw naam geheiligd worden in de kerk.

Laat uw naam geheiligd worden in mijn daden, woorden, gedachten en gevoelens.

Zo leven we onder het gebed van Jezus: ‘Vader, ik heb hun uw naam bekendgemaakt en dat zal ik blijven doen, zodat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zal zijn en ik in hen.’
Amen